

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์โครงสร้างใบหน้าคนไทยที่มีการสบฟัน เป็นแบบปกติ

1.1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชาย 250 คน อายุ 16.08 - 25.67 ปี อายุเฉลี่ย 19.51 ปี (median) นักเรียนหญิง 250 คน อายุ 16.00 - 24.58 ปี อายุเฉลี่ย 17.84 ปี (median) กลุ่มตัวอย่างทุกคนมีการสบฟันเป็นแบบปกติ (Class I Angle's Classification) แต่มีลักษณะโครงสร้างใบหน้าในแนวตั้งแตกต่างกัน ดังนั้นในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีลักษณะโครงสร้างใบหน้าทั้งแบบ openbite และ deepbite รวมอยู่ด้วย

1.2 การแบ่งกลุ่มตัวอย่างตามลักษณะโครงสร้างใบหน้าในแนวตั้ง

1.2.1 จากตัวแปร 5 ตัว ซึ่งใช้แบ่งลักษณะโครงสร้างใบหน้าในแนวตั้งตามเกณฑ์การวิเคราะห์ของริกเกทส์ได้แก่ Lower face height, Facial axis, Mandibular plane angle, Mandibular arc และ Facial depth เมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธี Principle factor with iterations พบว่าค่าน้ำหนักตัวประกอบ (loading) ของตัวแปรทั้ง 5 มีค่ามากกว่า 0.4 โดยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.57 - 0.89 ในเพศชาย และ 0.57 - 0.81 ในเพศหญิง แสดงว่าตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรสำคัญที่จะร่วมกันอธิบายลักษณะอย่างหนึ่งของใบหน้าได้ดี

1.2.2 หาค่า factor score coefficient ของแต่ละตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรที่กล่าวแล้ว เพื่อนำมาเป็นเกณฑ์สร้างตัวแปรใหม่ที่เรียกว่า ดัชนีรวมในการวัด (composite index) โดยใช้สมการ

$$f = \sum fsc_i Z_i$$

เมื่อ f = ดัชนีรวมในการวัด

fsc = factor - score coefficient

Z = ค่ามาตรฐานของตัวแปร

1.2.3 นำค่าดัชนีรวมในการวัดของกลุ่มตัวอย่างแต่ละคนมาจัดเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก เพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะใบหน้าในแนวตั้ง โดยกำหนดให้ 15% ของกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าดัชนีรวมในการวัดต่ำและสูงมีลักษณะโครงสร้างใบหน้าเป็น Dolichofacial และ Brachyfacial ตามลำดับ ส่วน 70% ของกลุ่มตัวอย่างที่เหลือมีลักษณะโครงสร้างใบหน้าแบบ Mesofacial ผลจากการแบ่งกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้นพบว่า

เพศชาย	กลุ่ม Dolichofacial	มีค่าดัชนีรวมในการวัด $\leq - 0.966$
	กลุ่ม Mesofacial	มีค่าดัชนีรวมในการวัดอยู่ระหว่าง $(-0.965)-0.940$
	กลุ่ม Brachyfacial	มีค่าดัชนีรวมในการวัด ≥ 0.941
เพศหญิง	กลุ่ม Dolichofacial	มีค่าดัชนีรวมในการวัด $\leq - 0.912$
	กลุ่ม Mesofacial	มีค่าดัชนีรวมในการวัดอยู่ระหว่าง $(-0.911)-0.966$
	กลุ่ม Brachyfacial	มีค่าดัชนีรวมในการวัด ≥ 0.967

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน (S.E.) และสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) ของระยะทางและมุมที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะในกลุ่มตัวอย่างที่มีโครงสร้างใบหน้าต่าง ๆ กัน 3 แบบ และในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในแต่ละเพศได้ผลตามตารางที่ 7 - 14 ซึ่งเมื่อพิจารณาค่าของตัวแปรทั้ง 5 ที่นำมาใช้เป็นเกณฑ์ในการแบ่งลักษณะโครงสร้างใบหน้าในแนวตั้ง พบว่าลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial มีค่า Lower face height และ Mandibular plane angle มาก ส่วน Facial axis, Mandibular arc และ Facial depth มีค่าน้อย เมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยของลักษณะใบหน้าอีก 2 แบบ และค่าของตัวแปรทั้ง 5 ดังกล่าว ในกลุ่ม Brachyfacial มีลักษณะตรงข้ามกับกลุ่ม Dolichofacial สำหรับค่าเฉลี่ยของตัวแปรทั้ง 5 ในกลุ่ม Mesofacial จะมีค่าอยู่ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่ม Dolichofacial และ Brachyfacial และมีค่าใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

เมื่อพิจารณาการกระจายของข้อมูลแต่ละตัวแปร โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การกระจายพบว่าตัวแปรที่มีการกระจายของข้อมูลสูงได้แก่ Convexity, Occlusal plane to ramus, Lip protrusion และ Palatal plane ส่วนตัวแปรที่มีการกระจายของข้อมูลต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ Facial depth, Facial axis, Maxillary depth และ Ramus position

จากข้อค้นพบของลักษณะตัวแปรทั้ง 30 ค่า ในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าดังแสดงใน ตารางที่ 7 - 16 นำมากล่าวโดยสรุปได้ว่า Facial depth และ Maxillary depth ของ กลุ่ม Dolichofacial มีค่าน้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ แสดงว่ากลุ่ม Dolichofacial มีตำแหน่งขากรรไกรบนและล่าง เมื่อเทียบกับฐาน กะโหลกศีรษะมีแนวโน้มถอยไปทางด้านหลังมากกว่า

จากค่า Lower face height และ Maxillary height ที่มากกว่า และ Posterior facial height ที่น้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial แสดงว่า กลุ่ม Dolichofacial มีส่วนของ Anterior facial height ยาว และ Posterior facial height สั้น ดังนั้นขากรรไกรล่างของกลุ่ม Dolichofacial มีแนวโน้มของการเจริญเติบโตในแนวตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับค่าของ Facial axis และ Facial taper ซึ่งพบว่ากลุ่ม Dolichofacial มีค่าน้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากค่า Upper molar position ที่น้อยกว่า และ Convexity ที่มากกว่าอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติของกลุ่ม Dolichofacial เมื่อเทียบกับกลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial ย่อม เป็นเครื่องบ่งชี้ว่าในการบำบัดรักษาทางทันตกรรมจัดฟันให้กับคนที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial โอกาสที่จะต้องพิจารณาถอนฟันมีมากกว่าลักษณะใบหน้าแบบอื่น ๆ

ค่า Convexity, Mandibular incisor protrusion, Maxillary incisor protrusion และ Lip protrusion ที่มากในกลุ่ม Dolichofacial บ่งชี้ว่าใบหน้าด้านข้าง มีลักษณะโค้งนูนมากกว่า

การวิจัยนี้ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่า Cranial deflection, Cranial length, anterior, Porion location และ Corpus length ของแต่ละกลุ่ม ลักษณะใบหน้า

ลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial ซึ่งมีแนวโน้มของการเจริญเติบโตในแนวตั้งมากกว่า ปกติ มีค่า Incisor overbite น้อยกว่าลักษณะใบหน้าแบบ Mesofacial และ Brachyfacial ทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะกับกลุ่ม Brachyfacial ในเพศหญิง

ค่า Lower incisor extrusion มีค่าน้อยกว่ากลุ่ม Brachyfacial โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะในเพศหญิง Interincisal angle ของกลุ่ม Dolichofacial มีค่าน้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial ทั้งในเพศชายและเพศหญิง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะ ในเพศหญิงกับกลุ่ม Brachyfacial ร่วมกับ Mandibular incisor protrusion, Maxillary incisor protrusion และ Maxillary incisor inclination ที่มากกว่า กลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้ง 2 เพศ ย่อมแสดงว่า กลุ่ม Dolichofacial มีลักษณะของฟันบนและฟันล่างยื่นมาทางด้านหน้ามากกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial ส่วนค่า Mandibular incisor inclination ไม่พบว่ามีความแตกต่าง ของค่าเฉลี่ย เมื่อทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีของ Scheffe'

Occlusal plane inclination ของกลุ่ม Dolichofacial มีค่ามากกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่ากลุ่ม Dolichofacial มีระนาบของการสบฟันทำมุมกับ Corpus axis มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่เมื่อพิจารณาค่า Occlusal plane to ramus พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างลักษณะใบหน้าทั้งสามอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

ลักษณะของ Soft tissue พบว่า Lip protrusion ของกลุ่ม Dolichofacial มีค่ามากกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้ง 2 เพศ แสดงว่าริมฝีปากล่างของกลุ่ม Dolichofacial อยู่ค่อนมาทางด้านหน้ามากกว่าเมื่อเทียบกับ E plane ริมฝีปากบนของกลุ่ม Dolichofacial ยาวกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial โดยมีนัยสำคัญทางสถิติกับกลุ่ม Brachyfacial ในเพศหญิงเท่านั้น

ลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial ซึ่งมีแนวโน้มของการเจริญเติบโตในแนวระนาบ ในเพศหญิงพบว่ามีค่า Incisor overbite และ Lower incisor extrusion และ Interincisal angle มากกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial ร่วมกับ Mandibular incisor protrusion, Maxillary incisor protrusion และ Maxillary incisor inclination ที่น้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial ในทั้ง 2 เพศ แสดงว่ากลุ่ม Brachyfacial มีลักษณะของฟันบนและฟันล่างยื่นมาทางด้านหน้า

น้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial, Occlusal plane inclination ของกลุ่ม Brachyfacial มีค่าน้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทั้ง 2 เพศ แสดงว่าในกลุ่ม Brachyfacial มีระนาบของการสบฟันทำมุมกับ Corpus axis น้อยกว่ากลุ่ม Dolichofacial และเมื่อพิจารณาค่าของ Occlusal plane to ramus พบว่ากลุ่ม Brachyfacial มีค่าไม่แตกต่างจากกลุ่ม Dolichofacial และ Mesofacial อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ลักษณะของ Soft tissue พบว่าค่า Lip protrusion ของกลุ่ม Brachyfacial น้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial แสดงว่าริมฝีปากล่างของกลุ่ม Brachyfacial อยู่ค่อนมาทางด้านหลังมากกว่าเมื่อเทียบกับ E plane

Facial depth และ Maxillary depth ของกลุ่ม Brachyfacial มีค่ามากกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Brachyfacial อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแสดงว่ากลุ่ม Brachyfacial มีตำแหน่งขากรรไกรบนและล่าง เมื่อเทียบกับฐานกะโหลกศีรษะมีแนวโน้มมาทางด้านหน้ามากกว่า

จากค่า Lower face height และ Maxillary height ที่น้อยกว่า และ Posterior facial height ที่มากกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial แสดงว่ากลุ่ม Brachyfacial มีส่วนของ Anterior facial height สั้น และ Posterior facial height ยาว ดังนั้นขากรรไกรล่างมีแนวโน้มของการเจริญเติบโตในแนวระนาบ ซึ่งสอดคล้องกับค่าของ Facial axis และ Facial taper ซึ่งพบว่ากลุ่ม Brachyfacial มีค่ามากกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial อย่างมีนัยสำคัญ

ค่า Upper molar position และ Convexity ของกลุ่ม Brachyfacial มีค่ามากกว่าและน้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial ย่อมเป็นเครื่องบ่งชี้ว่าในการบำบัดรักษาทางทันตกรรมจัดฟันให้กับคนที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial โอกาสที่จะต้องพิจารณาถอนฟันมีน้อยกว่าและให้ผลการรักษาเป็นที่น่าพอใจมากกว่าลักษณะใบหน้าแบบอื่น ๆ

ค่า Convexity, Mandibular incisor protrusion, Maxillary incisor protrusion และ Lip protrusion ของกลุ่ม Brachyfacial มีค่าน้อยกว่ากลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial แสดงว่าใบหน้าด้านข้างของกลุ่ม Brachyfacial มีลักษณะโค้งนูนน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ

Measurements	กลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด 250 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	3.456	0.060	0.943	27.292
2. Incisor overbite	2.506	0.070	1.104	47.038
3. Lower incisor extrusion	1.902	0.063	0.995	52.298
4. Interincisal angle	120.184	0.510	8.067	6.712
5. Convexity	1.752	0.185	2.926	167.023
6. Lower face height	46.332	0.269	4.255	9.184
7. Upper molar position	22.080	0.220	3.472	15.724
8. Mandibular incisor protrusion	5.382	0.154	2.434	45.227
9. Maxillary incisor protrusion	8.664	0.156	2.462	28.412
10. Mandibular incisor inclination	29.392	0.280	4.425	15.053
11. Maxillary incisor inclination	30.490	0.316	4.988	16.359
12. Occlusal plane to ramus	-0.618	0.187	2.951	474.443
13. Occlusal plane inclination	23.352	0.246	3.884	16.631
14. Lip protrusion	2.566	0.160	2.529	98.546
15. Upper lip length	29.938	0.171	2.709	9.047
16. Lip embrassure-occlusal plane	-2.524	0.118	1.858	73.625
17. Facial depth	89.772	0.201	3.172	3.533
18. Facial axis	87.722	0.260	4.107	4.682
19. Facial taper	68.240	0.276	4.356	6.384
20. Maxillary depth	91.374	0.191	3.014	3.298
21. Maxillary height	59.894	0.210	3.308	5.524
22. Palatal plane	-0.686	0.193	3.054	445.248
23. Mandibular plane angle	22.386	0.396	6.267	27.995
24. Cranial deflection	28.896	0.151	2.382	8.243
25. Cranial length, anterior	59.890	0.186	2.943	4.913
26. Posterior facial height	75.630	0.392	6.194	8.189
27. Ramus position	77.708	0.186	2.941	3.785
28. Porion location (TMJ)	71.428	0.184	2.908	7.019
29. Mandibular arc	33.944	0.440	6.949	20.473
30. Corpus length	73.790	0.228	3.610	4.892

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศชาย

Measurements	กลุ่ม Dolichofacial ในเพศชายจำนวน 37 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	3.500	0.188	1.143	32.646
2. Incisor overbite	2.162	0.189	1.149	53.140
3. Lower incisor extrusion	1.919	0.204	1.239	64.563
4. Interincisal angle	117.311	0.837	5.090	4.339
5. Convexity	3.960	0.478	2.904	73.353
6. Lower face height	52.068	0.472	2.873	5.517
7. Upper molar position	21.230	0.835	5.081	23.932
8. Mandibular incisor protrusion	7.324	0.303	1.842	25.145
9. Maxillary incisor protrusion	10.676	0.295	1.792	16.786
10. Mandibular incisor inclination	29.081	0.627	3.812	13.110
11. Maxillary incisor inclination	33.649	0.517	3.147	9.351
12. Occlusal plane to ramus	-0.851	0.610	3.708	435.494
13. Occlusal plane inclination	27.122	0.547	3.328	12.270
14. Lip protrusion	4.622	0.424	2.578	55.775
15. Upper lip length	30.919	0.396	2.411	7.797
16. Lip embrassure-occlusal plane	-3.959	0.296	1.800	45.470
17. Facial depth	86.405	0.413	2.511	2.906
18. Facial axis	82.257	0.457	2.780	3.380
19. Facial taper	63.000	0.575	3.498	5.552
20. Maxillary depth	89.851	0.578	3.514	3.910
21. Maxillary height	62.378	0.502	3.051	4.892
22. Palatal plane	1.743	0.579	3.523	202.100
23. Mandibular plane angle	31.770	0.967	5.883	18.516
24. Cranial deflection	29.351	0.387	2.354	8.019
25. Cranial length, anterior	59.649	0.531	3.227	5.410
26. Posterior facial height	71.716	0.852	5.185	7.230
27. Ramus position	76.541	0.412	2.504	3.271
28. Porion location (TMJ)	41.122	0.450	2.735	6.650
29. Mandibular arc	27.149	0.752	4.575	16.851
30. Corpus length	73.230	0.699	4.253	5.808

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial

Measurements	กลุ่ม Mesofacial ในเพศชายจำนวน 176 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	3.438	0.063	0.838	24.369
2. Incisor overbite	2.523	0.081	1.073	42.526
3. Lower incisor extrusion	1.867	0.071	0.942	50.442
4. Interincisal angle	120.418	0.621	8.234	6.838
5. Convexity	1.759	0.200	2.651	150.731
6. Lower face height	46.293	0.225	2.983	6.443
7. Upper molar position	21.864	0.221	2.929	13.396
8. Mandibular incisor protrusion	5.338	0.176	2.328	43.615
9. Maxillary incisor protrusion	8.665	0.175	2.319	26.951
10. Mandibular incisor inclination	29.335	0.338	4.481	15.274
11. Maxillary incisor inclination	30.327	0.367	4.871	16.060
12. Occlusal plane to ramus	-0.574	0.215	2.855	497.404
13. Occlusal plane inclination	23.321	0.260	3.446	14.778
14. Lip protrusion	2.520	0.164	2.173	86.249
15. Upper lip length	29.923	0.206	2.731	9.127
16. Lip embrasure-occlusal plane	-2.455	0.128	1.703	69.387
17. Facial depth	89.668	0.190	2.523	2.814
18. Facial axis	87.787	0.223	2.959	3.370
19. Facial taper	68.423	0.268	3.557	5.199
20. Maxillary depth	91.318	0.205	2.718	2.976
21. Maxillary height	59.872	0.230	3.056	5.103
22. Palatal plane	-0.810	0.223	2.962	365.814
23. Mandibular plane angle	22.227	0.274	3.633	16.345
24. Cranial deflection	28.832	0.181	2.400	8.325
25. Cranial length, anterior	60.082	0.212	2.815	4.685
26. Posterior facial height	75.634	0.441	5.852	7.737
27. Ramus position	77.730	0.215	2.851	3.668
28. Porion location (TMJ)	41.375	0.222	2.942	7.111
29. Mandibular arc	34.045	0.491	6.507	19.113
30. Corpus length	73.673	0.269	3.574	4.851

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Mesofacial

Measurements	กลุ่ม Brachyfacial ในเพศชายจำนวน 37 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	3.500	0.197	1.196	34.174
2. Incisor overbite	2.770	0.188	1.146	41.375
3. Lower incisor extrusion	2.054	0.162	0.985	47.929
4. Interincisal angle	121.946	1.495	9.094	7.457
5. Convexity	-0.487	0.419	2.545	523.207
6. Lower face height	40.784	0.473	2.876	7.052
7. Upper molar position	23.960	0.552	3.355	14.002
8. Mandibular incisor protrusion	3.649	0.339	2.065	56.583
9. Maxillary incisor protrusion	6.932	0.378	2.301	33.189
10. Mandibular incisor inclination	29.973	0.785	4.777	15.937
11. Maxillary incisor inclination	28.108	0.910	5.535	19.693
12. Occlusal plane to ramus	-0.595	0.428	2.606	438.211
13. Occlusal plane inclination	19.730	0.448	2.722	13.798
14. Lip protrusion	0.730	0.429	2.608	357.366
15. Upper lip length	29.027	0.430	2.614	9.005
16. Lip embrassure-occlusal plane	-1.419	0.292	1.774	125.005
17. Facial depth	93.635	0.379	2.305	2.462
18. Facial axis	92.878	0.475	2.888	3.109
19. Facial taper	72.608	0.507	3.085	4.249
20. Maxillary depth	93.162	0.490	2.982	3.200
21. Maxillary height	57.514	0.489	2.973	5.170
22. Palatal plane	0.960	0.384	2.337	243.606
23. Mandibular plane angle	13.757	0.393	2.391	17.380
24. Cranial deflection	28.743	0.383	2.332	8.114
25. Cranial length, anterior	59.216	0.527	3.203	5.408
26. Posterior facial height	79.527	1.048	6.374	8.015
27. Ramus position	78.770	0.557	3.388	4.301
28. Porion location (TMJ)	41.987	0.479	2.914	6.941
29. Mandibular arc	40.257	0.713	4.334	10.767
30. Corpus length	74.905	0.474	2.882	3.847

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศชายที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial

Measurements	กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด 250 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	3.092	0.054	0.845	27.335
2. Incisor overbite	2.076	0.068	1.068	51.450
3. Lower incisor extrusion	2.134	0.064	1.010	47.306
4. Interincisal angle	121.814	0.542	8.570	7.036
5. Convexity	2.608	0.160	2.521	96.679
6. Lower face height	47.582	0.255	4.038	8.485
7. Upper molar position	19.666	0.184	2.910	14.803
8. Mandibular incisor protrusion	5.816	0.140	2.207	37.953
9. Maxillary incisor protrusion	8.712	0.141	2.235	25.659
10. Mandibular incisor inclination	29.160	0.285	4.511	15.471
11. Maxillary incisor inclination	29.054	0.329	5.193	17.875
12. Occlusal plane to ramus	-0.068	0.175	2.763	4,063.676
13. Occlusal plane inclination	22.820	0.202	3.192	13.989
14. Lip protrusion	2.108	0.146	2.304	109.307
15. Upper lip length	28.458	0.147	2.328	8.180
16. Lip embrassure-occlusal plane	-3.546	0.103	1.633	-46.041
17. Facial depth	90.324	0.188	2.977	3.296
18. Facial axis	87.228	0.260	4.113	4.715
19. Facial taper	66.222	0.239	3.778	23.289
20. Maxillary depth	92.750	0.182	2.874	3.098
21. Maxillary height	60.428	0.212	3.345	5.535
22. Palatal plane	-0.182	0.198	3.138	-1.724.011
23. Mandibular plane angle	24.230	0.381	6.023	24.856
24. Cranial deflection	29.102	0.146	2.312	7.943
25. Cranial length, anterior	54.726	0.154	2.430	4.440
26. Posterior facial height	68.510	0.310	4.896	7.146
27. Ramus position	77.986	0.183	2.895	3.713
28. Porion location (TMJ)	39.430	0.145	2.294	5.817
29. Mandibular arc	32.586	0.303	4.796	14.718
30. Corpus length	69.608	0.211	3.342	4.802

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง

Measurements	กลุ่ม Dolichofacial ในเพศหญิงจำนวน 37 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	2.987	0.119	0.722	24.162
2. Incisor overbite	1.676	0.140	0.852	50.821
3. Lower incisor extrusion	1.797	0.164	0.996	55.428
4. Interincisal angle	119.149	1.125	6.845	5.745
5. Convexity	4.473	0.375	2.282	51.017
6. Lower face height	53.068	0.510	3.103	5.847
7. Upper molar position	17.973	0.487	2.965	16.496
8. Mandibular incisor protrusion	7.189	0.305	1.857	25.833
9. Maxillary incisor protrusion	10.081	0.306	1.862	18.466
10. Mandibular incisor inclination	29.635	0.580	3.529	11.908
11. Maxillary incisor inclination	31.230	0.758	4.611	14.764
12. Occlusal plane to ramus	-1.108	0.371	2.258	203.781
13. Occlusal plane inclination	26.851	0.465	2.826	10.523
14. Lip protrusion	3.378	0.356	2.168	64.172
15. Upper lip length	29.500	0.315	1.915	6.603
16. Lip embrassure-occlusal plane	-4.351	0.296	1.802	41.419
17. Facial depth	86.892	0.289	1.757	2.021
18. Facial axis	82.041	0.470	2.856	3.481
19. Facial taper	62.014	0.548	3.334	5.377
20. Maxillary depth	91.014	0.349	2.120	2.329
21. Maxillary height	62.162	0.460	2.799	4.503
22. Palatal plane	0.405	0.509	3.093	762.975
23. Mandibular plane angle	32.865	1.181	7.186	21.864
24. Cranial deflection	29.676	0.347	2.112	7.118
25. Cranial length, anterior	55.068	0.349	2.122	3.853
26. Posterior facial height	65.554	0.633	3.853	5.877
27. Ramus position	77.446	0.480	2.920	3.770
28. Porion location (TMJ)	38.608	0.410	2.495	6.462
29. Mandibular arc	27.946	0.651	3.958	14.162
30. Corpus length	68.500	0.533	3.240	4.731

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial

Measurements	กลุ่ม Mesofacial ในเพศหญิงจำนวน 176 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	3.057	0.065	0.863	28.242
2. Incisor overbite	2.011	0.076	1.011	50.278
3. Lower incisor extrusion	2.094	0.075	0.993	47.445
4. Interincisal angle	121.153	0.639	8.483	7.002
5. Convexity	2.602	0.179	2.368	90.989
6. Lower face height	47.526	0.207	2.739	5.764
7. Upper molar position	19.585	0.203	2.693	13.748
8. Mandibular incisor protrusion	5.988	0.153	2.027	33.852
9. Maxillary incisor protrusion	8.858	0.156	2.069	23.354
10. Mandibular incisor inclination	29.568	0.340	4.510	15.254
11. Maxillary incisor inclination	29.310	0.382	5.072	17.305
12. Occlusal plane to ramus	0.233	0.212	2.806	1.204.077
13. Occlusal plane inclination	22.540	0.188	2.492	11.056
14. Lip protrusion	2.185	0.163	2.164	99.034
15. Upper lip length	28.662	0.168	2.228	7.773
16. Lip embrassure-occlusal plane	-3.438	0.119	1.581	45.987
17. Facial depth	90.242	0.174	2.305	2.554
18. Facial axis	87.034	0.206	2.732	3.139
19. Facial taper	66.420	0.237	3.140	4.727
20. Maxillary depth	92.662	0.204	2.706	2.921
21. Maxillary height	60.705	0.237	3.147	5.183
22. Palatal plane	-0.403	0.238	3.157	782.524
23. Mandibular plane angle	23.963	0.263	3.488	14.557
24. Cranial deflection	29.119	0.173	2.289	7.859
25. Cranial length, anterior	54.716	0.188	2.488	4.547
26. Posterior facial height	68.886	0.366	4.852	7.043
27. Ramus position	77.688	0.200	2.650	3.412
28. Porion location (TMJ)	39.673	0.163	2.161	5.448
29. Mandibular arc	32.557	0.304	4.034	12.391
30. Corpus length	69.602	0.254	3.370	4.841

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Mesofacial

Measurements	กลุ่ม Brachyfacial ในเพศหญิงจำนวน 37 คน			
	Mean	S.E.	S.D.	C.V.
1. Incisor overjet	3.365	0.138	0.839	24.925
2. Incisor overbite	2.784	0.201	1.222	43.900
3. Lower incisor extrusion	2.662	0.151	0.921	34.592
4. Interincisal angle	127.622	1.348	8.201	6.426
5. Convexity	0.770	0.347	2.113	274.361
6. Lower face height	42.365	0.457	2.781	6.563
7. Upper molar position	21.743	0.439	2.671	13.384
8. Mandibular incisor protrusion	3.622	0.296	1.801	60.945
9. Maxillary incisor protrusion	6.649	0.324	1.972	33.622
10. Mandibular incisor inclination	26.743	0.778	4.730	17.686
11. Maxillary incisor inclination	25.662	0.793	4.821	18.784
12. Occlusal plane to ramus	-0.460	0.457	2.782	605.501
13. Occlusal plane inclination	20.122	0.457	2.782	13.828
14. Lip protrusion	0.473	0.361	2.198	464.757
15. Upper lip length	26.446	0.337	2.051	7.754
16. Lip embrassure-occlusal plane	3.257	0.246	1.494	45.861
17. Facial depth	94.149	0.376	2.285	2.427
18. Facial axis	93.338	0.415	2.525	2.705
19. Facial taper	69.486	0.529	3.216	4.628
20. Maxillary depth	94.905	0.497	3.020	3.183
21. Maxillary height	57.378	0.476	2.895	5.045
22. Palatal plane	1.095	0.469	2.850	260.369
23. Mandibular plane angle	16.865	0.446	2.715	16.097
24. Cranial deflection	28.446	0.411	2.502	8.796
25. Cranial length, anterior	54.432	0.404	2.458	4.516
26. Posterior facial height	69.676	0.830	5.046	7.242
27. Ramus position	79.946	0.536	3.259	4.077
28. Porion location (TMJ)	39.095	0.415	2.522	6.450
29. Mandibular arc	37.365	0.711	4.326	11.579
30. Corpus length	70.743	0.493	2.997	4.236

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน และสัมประสิทธิ์การกระจาย ของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial

2. เพื่อศึกษาความแตกต่างของระยะทางและมุมที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าต่างกันในแต่ละเพศ อาศัยสถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดหนึ่งตัวประกอบ (one-way ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตามวิธีของ Scheffe' ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้ผลดังตารางที่ 15, 16 และเมื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าแต่ละแบบในแต่ละเพศ โดยใช้สถิติการทดสอบระหว่างค่าเฉลี่ย (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ได้ผลดังตารางที่ 17 - 22 ซึ่งพบว่า

2.1 Incisor overjet

ค่า Incisor overjet ไม่มีความแตกต่างระหว่างลักษณะใบหน้าแต่ละแบบในประเทศเดียวกัน และไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกับลักษณะใบหน้าแต่ละแบบในประเทศเดียวกัน

2.2 Incisor overbite

ค่า Incisor overbite ในเพศชายไม่มีความแตกต่างระหว่างลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ และไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกับลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ แต่ในประเทศหญิงพบมีความแตกต่างของค่านี้ระหว่างลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial กับ Dolichofacial, Mesofacial และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด โดยกลุ่ม Brachyfacial มีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และมีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม Dolichofacial

2.3 Lower incisor extrusion

ค่า Lower incisor extrusion ในเพศชายพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกับลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ แต่ในประเทศหญิงพบมีความแตกต่างของค่านี้ระหว่างลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial กับ Dolichofacial, Mesofacial และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด โดยกลุ่ม Brachyfacial มีค่ามากที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และมีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม Dolichofacial

2.4 Interincisal angle

ค่า Interincisal angle ในเพศชายพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดกับลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ ยกเว้นค่าของกลุ่ม Dolichofacial ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในเพศหญิงพบว่ามีความแตกต่างของค่านี้อันระหว่างกลุ่ม Brachyfacial กับกลุ่ม Dolichofacial, Mesofacial และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมดโดยค่านี้อาจสูงที่สุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และมีค่าต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial

2.5 Convexity

ค่า Convexity มีค่าน้อยที่สุดในกลุ่ม Brachyfacial เพิ่มขึ้นในกลุ่ม Mesofacial และมากที่สุดในกลุ่ม Dolichofacial ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่าดังกล่าวแตกต่างกันและแตกต่างกับค่าของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นค่าของกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างกับค่าของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.6 Lower face height

ค่า Lower face height มีค่าต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial เพิ่มขึ้นในกลุ่ม Mesofacial และสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่าดังกล่าวแตกต่างกันและแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นค่าของกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างกับค่าของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.7 Upper molar position

ค่า Upper molar position มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่าดังกล่าวในเพศชายมีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม Brachyfacial กับกลุ่ม Dolichofacial, Mesofacial และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดของเพศชาย ในเพศหญิงพบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมดกับกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial และ Brachyfacial

2.8 Mandibular incisor protrusion

ค่า Mandibular incisor protrusion มีค่าต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial เพิ่มขึ้นในกลุ่ม Mesofacial และมีค่าสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่าดังกล่าวมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มและมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นค่าของกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.9 Maxillary incisor protrusion

ค่า Maxillary incisor protrusion ได้ผลเช่นเดียวกับค่า Mandibular incisor protrusion

2.10 Mandibular incisor inclination

ค่า Mandibular incisor inclination ในเพศชายแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้า มีค่าใกล้เคียงกัน โดยพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมดกับกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ ในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิง ค่านี้ต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial และมีค่าเท่ากันในกลุ่ม Mesofacial และ Dolichofacial เมื่อนำค่านี้มาวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดหนึ่งตัวประกอบ พบว่ามีความแตกต่างระหว่างแต่ละกลุ่ม ลักษณะใบหน้า แต่เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละคู่ เมื่อเปรียบเทียบค่านี้ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง เพศหญิงทั้งหมดกับกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ พบว่ากลุ่ม Brachyfacial แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง เพศหญิงทั้งหมด

2.11 Maxillary incisor inclination

ค่า Maxillary incisor inclination มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial ทั้งในเพศชายและเพศหญิง ในเพศชายพบว่าค่านี้ในกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial แตกต่างกับกลุ่ม Mesofacial

แตกต่างกันกับกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด ในเพศหญิงค่านี้มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างกันระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างกันกับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด ยกเว้นกลุ่ม Dolichofacial กับกลุ่ม Mesofacial และกลุ่ม Mesofacial กับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกัน

2.16 Lip embrassure-occlusal plane

Lip embrassure-occlusal plane มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้แตกต่างกันระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างจากค่าของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

ในเพศหญิงจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดหนึ่งด้วยระกอบพบว่ามีความแตกต่างของค่านี้ระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบ แต่จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยวิธีของ Scheffe' พบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างลักษณะใบหน้าต่าง ๆ แต่ละคู่

2.17 Facial depth

Facial depth มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และมีค่าต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้แตกต่างกันระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.18 Facial axis

ค่านี้มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.19 Facial taper

Facial taper มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และมีค่าต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.20 Maxillary depth

Maxillary depth มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นในเพศชายพบว่ากลุ่ม Mesofacial, Dolichofacial และกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนเพศหญิงกลุ่ม Mesofacial กับกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกัน

2.21 Maxillary height

Maxillary height มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นในเพศชายพบว่ากลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในเพศหญิงพบว่ากลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างกับกลุ่ม Dolichofacial และกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2.22 Palatal plane

ค่านี้ในเพศชายมีค่าสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Brachyfacial และต่ำสุดในกลุ่ม Mesofacial ส่วนในเพศหญิงมีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Dolichofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Mesofacial

ในเพศชายค่านี้แตกต่างกันระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด ยกเว้นกลุ่ม Dolichofacial, Mesofacial และกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกัน

ในเพศหญิงค่านี้ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด ยกเว้นกลุ่ม Brachyfacial แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด

2.23 Mandibular plane angle

Mandibular plane angle มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นค่าของกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.24 Cranial deflection

Cranial deflection มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Dolichofacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Brachyfacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ค่านี้ไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกันทั้งในเพศหญิงและเพศชาย

2.25 Cranial length, anterior

Cranial length anterior มีค่าใกล้เคียงกันในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าพบว่าไม่มีความแตกต่างของค่านี้ระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบต่าง ๆ และไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน โดยสอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง

2.26 Posterior facial height

Posterior facial height มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial สอดคล้องกันทั้งในเพศชายและเพศหญิง ในเพศชายค่านี้แตกต่างกันระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด ยกเว้นกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด

ในเพศหญิงค่านี้แตกต่างกันระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด ยกเว้นกลุ่ม Mesofacial, Brachyfacial และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกัน

2.27 Ramus position

Ramus position มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial สอดคล้องกันทั้งเพศชายและเพศหญิง ในเพศชายพบว่ามีความแตกต่างของค่านี้ระหว่างกลุ่ม Dolichofacial กับ Brachyfacial และกลุ่มตัวอย่างเพศชายทั้งหมด

ในเพศหญิงพบว่ามีความแตกต่างระหว่างกลุ่มใบหน้าแต่ละแบบและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมด ยกเว้นกลุ่ม Dolichofacial, Mesofacial และกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงทั้งหมดไม่มีความแตกต่างกัน

2.28 Porion location

Porion location ในแต่ละกลุ่มตัวอย่างมีค่าใกล้เคียงกัน ค่านี้ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าแต่ละแบบและไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.29 Mandibular arc

Mandibular arc มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial ค่านี้มีความแตกต่างกันในแต่ละกลุ่มลักษณะใบหน้าและแตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน ยกเว้นกลุ่ม Mesofacial ไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน

2.30 Corpus length

Corpus length มีค่าสูงสุดในกลุ่ม Brachyfacial รองลงมาได้แก่กลุ่ม Mesofacial และต่ำสุดในกลุ่ม Dolichofacial ไม่มีความแตกต่างของค่านี้ระหว่างแต่ละกลุ่ม ลักษณะใบหน้าและไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเพศเดียวกัน สอดคล้องกันในทั้งเพศชาย และ เพศหญิง

จากรายละเอียดของข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพศชายมีค่าตัวแปรที่แสดงความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้าจำนวน 19 ค่า ดังนี้

- 1) Convexity
- 2) Lower face height
- 3) Upper molar position
- 4) Mandibular incisor protrusion
- 5) Maxillary incisor protrusion
- 6) Maxillary incisor inclination
- 7) Occlusal plane inclination
- 8) Lip protrusion
- 9) Lip embrasure-occlusal plane
- 10) Facial depth
- 11) Facial axis
- 12) Facial taper
- 13) Maxillary depth
- 14) Maxillary height
- 15) Palatal plane
- 16) Mandibular plane angle
- 17) Posterior facial height
- 18) Ramus position
- 19) Mandibular arc

สำหรับเพศหญิงมีค่าตัวแปรที่แสดงความแตกต่างระหว่างกลุ่มลักษณะใบหน้า 23 ค่า

ดังนี้

- 1) Incisor overbite
- 2) Lower incisor extrusion
- 3) Interincisal angle
- 4) Convexity
- 5) Lower face height
- 6) Upper molar position
- 7) Mandibular incisor protrusion
- 8) Maxillary incisor protrusion
- 9) Mandibular incisor inclination
- 10) Maxillary incisor inclination
- 11) Occlusal plane inclination
- 12) Lip protrusion
- 13) Upper lip length
- 14) Lip embrasure-occlusal plane
- 15) Facial depth
- 16) Facial axis
- 17) Facial taper
- 18) Maxillary depth
- 19) Maxillary height
- 20) Mandibular plane angle
- 21) Posterior facial height
- 22) Ramus position
- 23) Mandibular arc

Measurements	Dolicho- -facial	Meso- -facial	Brachy- -facial	F-Value	Scheffe'		
	Mean ± S.D.	Mean ± S.D.	Mean ± S.D.		D,M	D,B	M,B
1. Incisor overjet	3.5±1.1	3.4±0.8	3.5±1.2	0.114	-	-	-
2. Incisor overbite	2.2±1.1	2.5±1.1	2.8±1.1	2.922	-	-	-
3. Lower incisor extrusion	1.9±1.2	1.9±0.9	2.1±1.0	0.548	-	-	-
4. Interincisal angle	117.3±5.0	120.4±8.2	121.9±9.1	3.366	-	-	-
5. Convexity	4.0±2.9	1.8±2.7	-0.5±2.5	25.569**	**	**	**
6. Lower face height	52.1±2.9	46.3±3.0	40.8±2.9	135.266**	**	**	**
7. Upper molar position	21.2±5.1	21.9±2.9	24.0±3.4	7.218**	-	**	**
8. Mandibular incisor protrusion	7.3±1.8	5.3±2.3	3.6±2.1	25.332**	**	**	**
9. Maxillary incisor protrusion	10.7±1.8	8.6±2.3	6.9±2.3	25.867**	**	**	**
10. Mandibular incisor inclination	29.1±3.8	29.3±4.5	30.0±4.8	0.422	-	-	-
11. Maxillary incisor inclination	33.6±3.1	30.3±4.9	28.1±5.5	12.848**	**	**	-
12. Occlusal plane to ramus	-0.9±3.7	-0.6±2.9	-0.6±2.6	0.136	-	-	-
13. Occlusal plane inclination	27.1±3.3	23.3±3.4	19.7±2.7	45.520**	**	**	**
14. Lip protrusion	4.6±2.6	2.5±2.2	0.7±2.6	26.523**	**	**	**
15. Upper lip length	30.9±2.4	29.9±2.7	29.0±2.6	4.659	-	-	-
16. Lip embrasure-occlusal plane	-4.0±1.8	-2.5±1.7	-1.4±1.8	20.474**	**	**	**
17. Facial depth	86.4±2.5	89.7±2.5	93.6±2.3	78.451**	**	**	**
18. Facial axis	82.3±2.8	87.8±3.0	92.9±2.9	122.305**	**	**	**
19. Facial taper	63.0±3.5	68.4±3.6	72.6±3.1	71.198**	**	**	**
20. Maxillary depth	89.9±3.5	91.3±2.7	93.2±3.0	12.288**	-	**	**
21. Maxillary height	62.4±3.1	59.9±3.1	57.5±3.0	23.649**	**	**	**
22. Palatal plane	1.7±3.5	-0.8±3.0	1.0±2.3	8.175**	-	**	**
23. Mandibular plane angle	31.8±5.9	22.2±3.6	13.8±2.4	197.588**	**	**	**
24. Cranial deflection	29.4±2.4	28.8±2.4	28.7±2.3	0.814	-	-	-
25. Cranial length, anterior	59.6±3.2	60.1±2.8	59.2±3.2	1.471	-	-	-
26. Posterior facial height	71.7±5.2	75.6±5.9	79.5±6.4	16.549**	**	**	**
27. Ramus position	76.5±2.5	77.7±2.9	78.8±3.4	5.524**	-	**	-
28. Porion location (TMJ)	41.1±2.7	41.4±2.9	42.0±2.9	0.919	-	-	-
29. Mandibular arc	27.1±4.6	34.0±6.5	40.3±4.3	44.496**	**	**	**
30. Corpus length	73.2±4.2	73.7±3.6	74.9±2.9	2.330	-	-	-

ตารางที่ 15 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่ามุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ

ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างลักษณะใบหน้าแต่ละแบบในเพศชาย โดยอาศัยสถิติการ

วิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดหนึ่งตัวประกอบและการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีของ Scheffe'

** ความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	Dolicho- -facial	Meso- -facial	Brachy- -facial	F-Value	Scheffe'		
	Mean $\pm$ S.D.	Mean $\pm$ S.D.	Mean $\pm$ S.D.		D,M	D,B	M,B
1. Incisor overjet	3.0 $\pm$ 0.7	3.1 $\pm$ 0.9	3.4 $\pm$ 0.8	2.396	-	-	-
2. Incisor overbite	1.7 $\pm$ 0.9	2.0 $\pm$ 1.0	2.8 $\pm$ 1.2	12.023**	-	**	**
3. Lower incisor extrusion	1.8 $\pm$ 1.0	2.1 $\pm$ 1.0	2.7 $\pm$ 0.9	7.650**	-	**	**
4. Interincisal angle	119.1 $\pm$ 6.9	121.2 $\pm$ 8.5	127.6 $\pm$ 8.2	11.738**	-	**	**
5. Convexity	4.5 $\pm$ 2.3	2.6 $\pm$ 2.4	0.8 $\pm$ 2.1	23.564**	**	**	**
6. Lower face height	53.1 $\pm$ 3.1	47.5 $\pm$ 2.7	42.4 $\pm$ 2.8	135.167**	**	**	**
7. Upper molar position	18.0 $\pm$ 3.0	19.6 $\pm$ 2.7	21.7 $\pm$ 2.7	17.895**	**	**	**
8. Mandibular incisor protrusion	7.2 $\pm$ 1.9	6.0 $\pm$ 2.0	3.6 $\pm$ 1.8	32.568**	**	**	**
9. Maxillary incisor protrusion	10.1 $\pm$ 1.9	8.9 $\pm$ 2.0	6.6 $\pm$ 2.0	28.099**	**	**	**
10. Mandibular incisor inclination	29.6 $\pm$ 3.5	29.6 $\pm$ 4.5	26.7 $\pm$ 4.7	6.512**	-	-	-
11. Maxillary incisor inclination	31.2 $\pm$ 4.6	29.3 $\pm$ 5.1	25.7 $\pm$ 4.8	12.390**	-	**	**
12. Occlusal plane to ramus	-1.1 $\pm$ 2.3	0.2 $\pm$ 2.8	-0.5 $\pm$ 2.8	4.138	-	-	-
13. Occlusal plane inclination	26.9 $\pm$ 2.9	22.5 $\pm$ 2.5	20.1 $\pm$ 2.8	66.093**	**	**	**
14. Lip protrusion	3.4 $\pm$ 2.2	2.2 $\pm$ 2.2	0.5 $\pm$ 2.2	16.963**	-	**	**
15. Upper lip length	29.5 $\pm$ 2.0	28.7 $\pm$ 2.2	26.4 $\pm$ 2.1	21.151**	-	**	**
16. Lip embrassure-occlusal plane	-4.4 $\pm$ 1.8	-3.4 $\pm$ 1.6	3.3 $\pm$ 1.5	5.676**	-	-	-
17. Facial depth	86.9 $\pm$ 1.8	90.2 $\pm$ 2.3	94.1 $\pm$ 2.3	98.354**	**	**	**
18. Facial axis	82.0 $\pm$ 2.9	87.0 $\pm$ 2.7	93.3 $\pm$ 2.5	160.939**	**	**	**
19. Facial taper	62.0 $\pm$ 3.3	66.4 $\pm$ 3.1	69.5 $\pm$ 3.2	52.252**	**	**	**
20. Maxillary depth	91.0 $\pm$ 2.1	92.7 $\pm$ 2.7	94.9 $\pm$ 3.0	19.843**	**	**	**
21. Maxillary height	62.2 $\pm$ 2.8	60.7 $\pm$ 3.1	57.4 $\pm$ 2.9	25.000**	-	**	**
22. Palatal plane	0.4 $\pm$ 3.1	-0.4 $\pm$ 3.2	1.1 $\pm$ 2.9	3.671	-	-	-
23. Mandibular plane angle	32.9 $\pm$ 7.1	24.0 $\pm$ 3.5	16.9 $\pm$ 2.7	138.734**	**	**	**
24. Cranial deflection	29.7 $\pm$ 2.1	29.1 $\pm$ 2.3	28.4 $\pm$ 2.5	2.671	-	-	-
25. Cranial length, anterior	55.1 $\pm$ 2.1	54.7 $\pm$ 2.5	54.4 $\pm$ 2.5	0.625	-	-	-
26. Posterior facial height	65.6 $\pm$ 3.9	68.9 $\pm$ 4.9	69.7 $\pm$ 5.0	8.834**	**	**	-
27. Ramus position	77.4 $\pm$ 2.9	77.7 $\pm$ 2.7	79.9 $\pm$ 3.3	10.860**	-	**	**
28. Porion location (TMJ)	38.6 $\pm$ 2.5	39.7 $\pm$ 2.2	39.1 $\pm$ 2.5	3.850	-	-	-
29. Mandibular arc	27.9 $\pm$ 4.0	32.6 $\pm$ 4.0	37.4 $\pm$ 4.3	49.625**	**	**	**
30. Corpus length	68.5 $\pm$ 3.2	69.6 $\pm$ 3.4	70.7 $\pm$ 3.0	4.283	-	-	-

ตารางที่ 16 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่ามุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างลักษณะใบหน้าแต่ละแบบในเพศหญิง โดยอาศัยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนชนิดหนึ่งตัวประกอบและการทดสอบความแตกต่างโดยวิธีของ Scheffe'

** ความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	กลุ่มตัวอย่างชาย 250 คน		กลุ่ม Dolichofacial ชาย 37 คน		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.456	0.943	3.500	1.143	0.234
2. Incisor overbite	2.506	1.104	2.162	1.149	-1.820
3. Lower incisor extrusion	1.902	0.995	1.919	1.279	0.083
4. Interincisal angle	120.184	8.067	117.311	5.090	3.434**
5. Convexity	1.752	2.926	3.960	2.904	4.623**
6. Lower face height	46.332	4.255	52.068	2.873	12.144**
7. Upper molar position	22.080	3.472	21.230	5.081	1.018
8. Mandibular incisor protrusion	5.382	2.434	7.324	1.842	6.414**
9. Maxillary incisor protrusion	8.664	2.462	10.676	1.792	6.829**
10. Mandibular incisor inclination	29.392	4.425	29.081	3.812	-0.496
11. Maxillary incisor inclination	30.490	4.988	33.649	3.147	6.106**
12. Occlusal plane to ramus	-0.618	2.951	-0.851	3.708	-0.383
13. Occlusal plane inclination	23.352	3.884	27.122	3.328	6.890**
14. Lip protrusion	2.566	2.529	4.622	2.578	4.850**
15. Upper lip length	29.938	2.709	30.919	2.411	2.475
16. Lip embrasure-occlusal plane	-2.524	1.858	-3.959	1.800	-4.850**
17. Facial depth	89.772	3.172	86.405	2.511	-8.157**
18. Facial axis	87.722	4.107	82.257	2.780	-11.956**
19. Facial taper	68.240	4.356	63.000	3.498	-9.111**
20. Maxillary depth	91.374	3.014	89.851	3.514	-2.636
21. Maxillary height	59.894	3.308	62.378	3.051	4.952**
22. Palatal plane	-0.686	3.054	1.743	3.523	-1.825
23. Mandibular plane angle	22.386	6.267	31.770	5.883	9.704**
24. Cranial deflection	28.896	2.382	29.351	2.354	1.177
25. Cranial length, anterior	59.890	2.943	59.649	3.227	-0.455
26. Posterior facial height	75.630	6.194	71.716	5.185	-4.595**
27. Ramus position	77.708	2.941	76.541	2.504	2.836**
28. Porion location (TMJ)	41.428	2.908	41.122	2.735	-0.681
29. Mandibular arc	33.944	6.949	27.149	4.575	-9.035**
30. Corpus length	73.790	3.610	73.230	4.253	-0.801

ตารางที่ 17 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของมุมและระยะทางที่วัด

จากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial ในเพศชาย

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	กลุ่มตัวอย่างชาย 250 คน		กลุ่ม Mesofacial ชาย 37 คน		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.456	0.943	3.438	0.838	-0.293
2. Incisor overbite	2.506	1.104	2.523	1.073	0.206
3. Lower incisor extrusion	1.902	0.995	1.867	0.942	-0.500
4. Interincisal angle	120.184	8.067	120.418	8.234	0.376
5. Convexity	1.752	2.926	1.759	2.651	0.033
6. Lower face height	46.332	4.255	46.293	2.983	-0.175
7. Upper molar position	22.080	3.472	21.864	2.929	-0.980
8. Mandibular incisor protrusion	5.382	2.434	5.338	2.328	-0.251
9. Maxillary incisor protrusion	8.664	2.452	8.605	2.319	-0.337
10. Mandibular incisor inclination	29.392	4.425	29.335	4.481	-0.168
11. Maxillary incisor inclination	30.490	4.988	30.327	4.871	-0.445
12. Occlusal plane to ramus	-0.618	2.951	-0.574	2.855	0.205
13. Occlusal plane inclination	23.352	3.884	23.321	3.446	-0.119
14. Lip protrusion	2.566	2.529	2.520	2.173	-0.281
15. Upper lip length	29.938	2.709	29.923	2.731	-0.071
16. Lip embrasure-occlusal plane	-2.524	1.858	-2.455	1.703	-0.541
17. Facial depth	89.772	3.172	89.668	2.523	-0.549
18. Facial axis	87.722	4.107	87.787	2.959	0.291
19. Facial taper	68.240	4.356	68.423	3.557	0.684
20. Maxillary depth	91.374	3.014	91.318	2.718	-0.272
21. Maxillary height	59.894	3.308	49.872	3.056	-0.095
22. Palatal plane	-0.686	3.054	-0.810	2.962	-0.553
23. Mandibular plane angle	22.386	6.267	22.227	3.633	0.579
24. Cranial deflection	28.896	2.387	28.832	2.400	-0.352
25. Cranial length, anterior	59.890	2.943	60.082	2.815	0.907
26. Posterior facial height	75.630	6.194	75.634	5.852	0.001
27. Ramus position	77.708	2.941	77.730	2.851	0.103
28. Porion location (TMJ)	41.428	2.908	41.375	2.942	-0.239
29. Mandibular arc	33.944	6.949	34.045	6.507	0.207
30. Corpus length	73.790	3.610	73.673	3.574	-0.433

ตารางที่ 18 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของมุมและระยะทางที่วัด

จากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Mesofacial ในเพศชาย

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	กลุ่มตัวอย่างชาย 250 คน		กลุ่ม Brachyfacial ชาย 37 คน		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.456	0.943	3.500	1.196	0.224
2. Incisor overbite	2.506	1.104	2.770	1.146	1.403
3. Lower incisor extrusion	1.902	0.995	2.054	0.985	0.940
4. Interincisal angle	120.184	8.067	121.946	9.094	1.178
5. Convexity	1.752	2.926	-0.487	2.545	-5.349**
6. Lower face height	46.332	4.255	40.784	2.876	-11.715**
7. Upper molar position	22.080	3.472	23.960	3.355	3.408**
8. Mandibular incisor protrusion	5.382	2.434	3.649	2.065	-5.107**
9. Maxillary incisor protrusion	8.664	2.462	6.932	2.301	-4.571**
10. Mandibular incisor inclination	29.392	4.425	29.973	4.777	0.740
11. Maxillary incisor inclination	30.490	4.988	28.108	5.535	-2.617
12. Occlusal plane to ramus	-0.618	2.951	-0.595	2.606	0.055
13. Occlusal plane inclination	23.352	3.885	19.730	2.722	-8.094**
14. Lip protrusion	2.566	2.529	0.730	2.608	-4.283**
15. Upper lip length	29.938	2.709	29.027	2.614	-2.120
16. Lip embrassure-occlusal plane	-2.524	1.858	-1.419	1.774	3.790**
17. Facial depth	89.772	3.172	93.635	2.305	10.193**
18. Facial axis	87.722	4.107	92.878	2.888	10.862**
19. Facial taper	68.240	4.356	72.608	3.085	8.614**
20. Maxillary depth	91.374	3.014	53.162	2.982	3.648**
21. Maxillary height	59.894	3.308	57.514	2.973	-4.870**
22. Palatal plane	-0.686	3.054	0.960	2.337	4.282**
23. Mandibular plane angle	22.386	6.267	13.757	2.391	-21.952**
24. Cranial deflection	28.896	2.382	28.743	2.332	-0.399
25. Cranial length, anterior	59.890	2.943	59.216	3.203	-1.280
26. Posterior facial height	75.630	6.194	79.527	6.374	3.716**
27. Ramus position	77.708	2.941	78.770	3.388	1.907
28. Porion location (TMJ)	41.428	2.908	41.987	2.914	1.166
29. Mandibular arc	33.944	6.949	40.257	4.334	8.859**
30. Corpus length	73.790	3.610	74.905	2.882	2.355

ตารางที่ 19 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial ในเพศชาย

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	กลุ่มตัวอย่างหญิง 250 คน		กลุ่ม Dolichofacial หญิง 37 คน		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.092	0.845	2.987	0.722	-0.890
2. Incisor overbite	2.076	1.068	1.676	0.852	-2.859
3. Lower incisor extrusion	2.134	1.010	1.797	0.996	-2.056
4. Interincisal angle	121.814	8.570	119.149	6.845	-2.368
5. Convexity	2.608	2.521	4.473	2.282	4.971**
6. Lower face height	47.582	4.038	53.068	3.103	10.754**
7. Upper molar position	19.666	2.910	17.973	2.965	-8.340**
8. Mandibular incisor protrusion	5.816	2.207	7.189	1.857	8.990**
9. Maxillary incisor protrusion	8.712	2.235	10.081	1.862	4.474**
10. Mandibular incisor inclination	29.160	4.511	29.635	3.529	0.819
11. Maxillary incisor inclination	29.054	5.193	31.230	4.611	2.870**
12. Occlusal plane to ramus	-0.068	2.763	-1.108	2.258	-2.802**
13. Occlusal plane inclination	22.820	3.192	26.851	2.826	8.679**
14. Lip protrusion	2.108	2.304	3.378	2.168	3.565**
15. Upper lip length	28.458	2.328	29.500	1.915	3.310**
16. Lip embrasure-occlusal plane	-3.546	1.633	-4.351	1.802	-2.718**
17. Facial depth	90.324	2.977	86.892	1.757	-11.884**
18. Facial axis	87.228	4.113	82.041	2.856	-11.047**
19. Facial taper	66.222	3.778	62.014	3.334	-7.673**
20. Maxillary depth	92.750	2.874	91.014	2.120	-4.983**
21. Maxillary height	60.428	3.345	62.162	2.799	3.769**
22. Palatal plane	-0.182	3.138	0.405	3.093	-0.439
23. Mandibular plane angle	24.230	6.023	32.865	7.186	7.310**
24. Cranial deflection	29.102	2.312	29.676	2.112	1.652
25. Cranial length, anterior	54.726	2.430	55.068	2.122	0.979
26. Posterior facial height	68.510	4.896	65.554	3.853	-4.667**
27. Ramus position	77.986	2.895	77.446	2.920	-1.125
28. Porion location (TMJ)	39.430	2.294	38.608	2.495	2.004
29. Mandibular arc	32.586	4.796	27.946	3.958	-7.132**
30. Corpus length	69.608	3.342	68.500	3.240	-2.080

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial ในเพศหญิง

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	กลุ่มตัวอย่างหญิง 250 คน		กลุ่ม Mesofacial หญิง 176 คน		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.092	0.845	3.057	0.863	-0.541
2. Incisor overbite	2.076	1.068	2.011	1.011	-0.848
3. Lower incisor extrusion	2.134	1.010	2.094	0.993	-0.537
4. Interincisal angle	121.814	8.570	121.153	8.483	-1.033
5. Convexity	2.608	2.521	2.602	2.368	-0.032
6. Lower face height	47.582	4.038	47.526	2.739	-0.273
7. Upper molar position	19.666	2.910	19.585	2.693	-0.398
8. Mandibular incisor protrusion	5.816	2.207	5.988	2.027	1.129
9. Maxillary incisor protrusion	8.712	2.235	8.858	2.069	0.936
10. Mandibular incisor inclination	29.160	4.511	29.568	4.510	1.201
11. Maxillary incisor inclination	29.054	5.193	29.310	5.072	0.669
12. Occlusal plane to ramus	-0.068	2.763	0.233	2.806	1.423
13. Occlusal plane inclination	22.820	3.192	22.540	2.492	-1.492
14. Lip protrusion	2.108	2.304	2.185	2.164	0.470
15. Upper lip length	28.458	2.328	28.662	2.228	1.214
16. Lip embrasure-occlusal plane	-3.546	1.633	-3.438	1.581	0.910
17. Facial depth	90.324	2.977	90.242	2.305	-0.475
18. Facial axis	87.228	4.113	87.034	2.732	0.942
19. Facial taper	66.222	3.778	66.420	.140	0.847
20. Maxillary depth	92.750	2.874	92.662	2.706	-0.432
21. Maxillary height	60.428	3.345	60.705	3.147	1.166
22. Palatal plane	-0.182	3.138	-0.403	3.157	-0.931
23. Mandibular plane angle	24.230	6.023	23.963	3.488	-1.015
24. Cranial deflection	29.102	2.312	29.119	2.289	0.100
25. Cranial length, anterior	54.726	2.430	54.716	2.488	-0.054
26. Posterior facial height	68.510	4.896	68.886	4.852	1.029
27. Ramus position	77.986	2.895	77.688	2.660	-1.494
28. Porion location (TMJ)	39.430	2.294	39.673	2.161	1.494
29. Mandibular arc	32.586	4.796	32.557	4.034	-0.096
30. Corpus length	69.608	3.342	69.602	3.370	-0.022

ตารางที่ 21 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Mesofacial ในเพศหญิง

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	กลุ่มตัวอย่างหญิง 250 คน		กลุ่ม Brachyfacial หญิง 37 คน		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.092	0.845	3.365	0.839	1.979
2. Incisor overbite	2.076	1.068	2.784	1.222	3.523**
3. Lower incisor extrusion	2.134	1.010	2.662	0.921	3.489**
4. Interincisal angle	121.814	8.570	127.622	8.201	4.308**
5. Convexity	2.608	2.521	0.770	2.113	-5.290**
6. Lower face height	47.582	4.038	42.365	2.781	-11.413**
7. Upper molar position	19.666	2.910	21.743	2.671	4.731**
8. Mandibular incisor protrusion	5.816	2.207	3.622	1.801	-7.412**
9. Maxillary incisor protrusion	8.712	2.235	6.649	1.972	-6.367**
10. Mandibular incisor inclination	29.160	4.511	26.743	4.730	-3.108**
11. Maxillary incisor inclination	29.054	5.193	25.662	4.821	-4.280**
12. Occlusal plane to ramus	-0.068	2.763	-0.460	2.782	-0.856
13. Occlusal plane inclination	22.820	3.192	21.122	2.782	-5.899**
14. Lip protrusion	2.108	2.304	0.473	2.198	-4.524**
15. Upper lip length	28.458	2.328	26.446	2.051	-5.969**
16. Lip embrassure-occlusal plane	-8.546	1.633	3.257	1.494	1.178
17. Facial depth	90.324	2.977	94.149	2.285	10.183**
18. Facial axis	87.228	4.113	93.338	2.525	14.719**
19. Facial taper	66.222	3.778	69.486	3.216	6.180**
20. Maxillary depth	92.750	2.874	94.905	3.020	4.346**
21. Maxillary height	60.428	3.345	57.378	2.895	-6.408**
22. Palatal plane	-0.182	3.138	1.095	2.850	2.725**
23. Mandibular plane angle	24.230	6.023	16.865	2.715	-16.502**
24. Cranial deflection	29.102	2.312	28.446	2.502	-1.595
25. Cranial length, anterior	54.726	2.430	54.432	2.458	-0.726
26. Posterior facial height	68.510	4.896	69.676	5.046	1.405
27. Ramus position	77.986	2.895	79.946	3.259	3.658**
28. Porion location (TMJ)	39.430	2.994	39.095	2.522	-0.809
29. Mandibular arc	32.586	4.796	37.365	4.326	6.719**
30. Corpus length	69.608	3.342	70.743	2.997	2.304

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดและกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial ในเพศหญิง

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

3. เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศของค่ามุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้า และกะโหลกศีรษะของกลุ่มที่มีโครงสร้างใบหน้าชนิดเดียวกัน อาศัยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (t-test) ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ปรากฏผลดังตารางที่ 23 - 25 ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

3.1 ความแตกต่างระหว่างเพศของกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial

พบว่าในกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Dolichofacial ในเพศชายและหญิงมีค่าของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าแตกต่างกันดังนี้

- 3.1.1 Upper molar position
- 3.1.2 Maxillary incisor inclination
- 3.1.3 Upper lip length
- 3.1.4 Cranial length, anterior
- 3.1.5 Posterior facial height
- 3.1.6 Porion location
- 3.1.7 Corpus length

ค่าต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นพบว่าเพศชายมีค่ามากกว่าเพศหญิง

3.2 ความแตกต่างระหว่างเพศของกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Mesofacial

พบว่าในกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Mesofacial ในเพศชายและหญิงมีค่าของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าแตกต่างกัน เช่นเดียวกับกลุ่ม Dolichofacial ยกเว้นค่า Maxillary incisor inclination และยังพบความแตกต่างของค่าอื่น ๆ อีกดังนี้

- 3.2.1 Incisor overjet
- 3.2.2 Incisor overbite
- 3.2.3 Facial taper
- 3.2.4 Mandibular arc

ค่าดังกล่าวข้างต้น เพศชายมีค่ามากกว่าเพศหญิง

- 3.2.5 Convexity
- 3.2.6 Lower face height
- 3.2.7 Mandibular incisor protrusion
- 3.2.8 Lip embrassure occlusal plane
- 3.2.9 Maxillary depth
- 3.2.10 Mandibular plane angle

ค่าดังกล่าวข้างต้น เพศชายมีค่าน้อยกว่าเพศหญิง

3.2.11 Occlusal plane to ramus พบว่าในเพศชาย occlusal plane อยู่ต่ำกว่าจุด XI แต่ในเพศหญิง Occlusal plane อยู่สูงกว่าจุด XI

3.3 ความแตกต่างระหว่างเพศของกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial

พบว่าในกลุ่มลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial ในเพศชายและเพศหญิงมีค่าของมุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าแตกต่างกัน เช่นเดียวกับกลุ่ม Dolichofacial ยกเว้นค่า Maxillary incisor inclination และพบความแตกต่างของค่าอื่น ๆ อีกดังนี้

- 3.3.1 Mandibular incisor inclination
- 3.3.2 Facial taper
- 3.3.3 Mandibular arc

ค่าดังกล่าวข้างต้น เพศชายมีค่ามากกว่าเพศหญิง

- 3.3.4 Lower incisor extrusion
- 3.3.5 Interincisal angle
- 3.3.6 Mandibular plane angle

ค่าดังกล่าวข้างต้น เพศชายมีค่าน้อยกว่าเพศหญิง

3.3.7 Lip embrassure-occlusal plane พบว่าในเพศชาย occlusal plane อยู่ต่ำกว่าจุด EM แต่ในเพศหญิง occlusal plane อยู่สูงกว่าจุด EM

Measurements	Dolichofacial (ชาย)		Dolichofacial (หญิง)		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.500	1.143	2.987	0.722	2.31
2. Incisor overbite	2.162	1.149	1.676	0.852	2.07
3. Lower incisor extrusion	1.919	1.239	1.797	0.996	0.47
4. Interincisal angle	117.311	5.090	119.149	6.845	-1.31
5. Convexity	3.960	2.904	4.473	2.282	-0.85
6. Lower face height	52.068	2.873	53.068	3.103	-1.44
7. Upper molar position	21.230	5.081	17.973	2.965	3.37**
8. Mandibular incisor protrusion	7.324	1.842	7.189	1.857	0.31
9. Maxillary incisor protrusion	10.676	1.792	10.081	1.862	1.40
10. Mandibular incisor inclination	29.081	3.812	29.635	3.529	-0.65
11. Maxillary incisor inclination	33.649	3.147	31.230	4.611	2.64**
12. Occlusal plane to ramus	-0.851	3.708	-1.108	2.258	0.36
13. Occlusal plane inclination	27.122	3.328	26.851	2.826	0.38
14. Lip protrusion	4.622	2.578	3.378	2.168	2.25
15. Upper lip length	30.919	2.411	29.500	1.915	2.80**
16. Lip embrasure-occlusal plane	-3.959	1.800	-4.351	1.802	0.94
17. Facial depth	86.405	2.511	86.892	1.757	-0.97
18. Facial axis	82.257	2.780	82.041	2.856	0.33
19. Facial taper	63.000	3.498	62.014	3.334	1.24
20. Maxillary depth	89.851	3.514	91.014	2.120	-1.72
21. Maxillary height	62.378	3.051	62.162	2.799	0.32
22. Palatal plane	1.743	3.523	0.405	3.093	-1.74
23. Mandibular plane angle	31.770	5.883	32.865	7.186	-0.72
24. Cranial deflection	29.351	2.354	29.676	2.112	-0.62
25. Cranial length, anterior	59.649	3.227	55.068	2.122	7.21**
26. Posterior facial height	71.716	5.185	65.554	3.853	5.80**
27. Ramus position	76.541	2.504	77.446	2.920	-1.43
28. Porion location (TMJ)	41.122	2.735	38.608	2.495	4.13**
29. Mandibular arc	27.149	4.575	27.946	3.958	-0.80
30. Corpus length	73.230	4.253	68.500	3.240	5.38**

ตารางที่ 23 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่ามุมและระยะทางที่วัดจากส่วน
ต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงที่มีลักษณะใบหน้า
แบบ Dolichofacial

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	Mesofacial (ชาย)		Mesofacial (หญิง)		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.438	0.838	3.057	0.863	4.20**
2. Incisor overbite	2.523	1.073	2.011	1.011	4.60**
3. Lower incisor extrusion	1.867	0.942	2.094	0.993	-2.20
4. Interincisal angle	120.418	8.234	121.153	8.483	-0.83
5. Convexity	1.759	2.651	2.602	2.368	-3.15**
6. Lower face height	46.293	2.983	47.526	2.739	-4.04**
7. Upper molar position	21.864	2.929	19.585	2.693	7.60**
8. Mandibular incisor protrusion	5.338	2.328	5.988	2.027	-2.79**
9. Maxillary incisor protrusion	8.605	2.319	8.858	2.069	-1.08
10. Mandibular incisor inclination	29.335	4.481	29.568	4.510	-0.49
11. Maxillary incisor inclination	30.327	4.871	29.310	5.072	1.92
12. Occlusal plane to ramus	-0.574	2.855	0.233	2.806	-2.67**
13. Occlusal plane inclination	23.321	3.446	22.540	2.492	2.44
14. Lip protrusion	2.520	2.173	2.185	3.164	1.45
15. Upper lip length	29.923	2.731	28.662	2.228	4.75**
16. Lip embrasure-occlusal plane	-2.455	1.703	-3.438	1.581	5.61**
17. Facial depth	89.668	2.523	90.242	2.305	-2.23
18. Facial axis	87.787	2.959	87.034	2.732	2.48
19. Facial taper	68.423	3.557	66.420	3.140	5.60**
20. Maxillary depth	91.318	2.718	92.662	2.706	-4.66**
21. Maxillary height	49.872	3.056	60.705	3.147	-2.52
22. Palatal plane	-0.810	2.962	-0.403	3.157	-1.25
23. Mandibular plane angle	22.227	3.633	23.963	3.488	-4.57**
24. Cranial deflection	28.832	2.400	29.119	2.289	-1.15
25. Cranial length, anterior	60.082	2.815	54.716	2.488	18.95**
26. Posterior facial height	75.634	5.852	68.886	4.852	11.78**
27. Ramus position	77.730	2.851	77.688	2.650	0.15
28. Porion location (TMJ)	41.375	2.942	39.673	2.161	6.18**
29. Mandibular arc	34.045	6.507	32.557	4.034	2.58**
30. Corpus length	73.673	3.574	69.602	3.370	11.00**

ตารางที่ 24 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่ามุมและระยะทางที่วัดจากส่วน
ต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิงที่มีลักษณะใบหน้า
แบบ Mesofacial

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01

Measurements	Brachyfacial (ชาย)		Brachyfacial (หญิง)		T-Value
	Mean	S.D.	Mean	S.D.	
1. Incisor overjet	3.500	1.196	3.365	0.839	0.56
2. Incisor overbite	2.770	1.146	2.784	1.222	-0.05
3. Lower incisor extrusion	2.054	0.985	2.662	0.921	-2.75**
4. Interincisal angle	121.946	9.004	127.622	8.201	-2.82**
5. Convexity	-0.487	2.545	0.770	2.113	-2.31
6. Lower face height	40.784	2.876	42.365	2.781	-2.40
7. Upper molar position	23.960	3.355	21.743	2.671	3.14**
8. Mandibular incisor protrusion	3.649	2.065	3.622	1.801	0.06
9. Maxillary incisor protrusion	6.932	2.301	6.649	1.972	0.57
10. Mandibular incisor inclination	29.973	4.777	26.743	4.730	2.92**
11. Maxillary incisor inclination	28.108	5.535	25.662	4.821	2.03
12. Occlusal plane to ramus	-0.595	2.606	-0.460	2.782	-0.22
13. Occlusal plane inclination	19.730	2.722	21.122	2.782	-0.61
14. Lip protrusion	0.730	2.608	0.473	2.198	0.46
15. Upper lip length	29.027	2.614	26.446	2.051	4.73**
16. Lip embrassure-occlusal plane	-1.419	1.774	3.257	1.494	4.82**
17. Facial depth	93.635	2.305	94.149	2.285	-0.96
18. Facial axis	92.878	2.888	93.338	2.525	-0.73
19. Facial taper	72.608	3.085	69.486	3.216	4.26**
20. Maxillary depth	53.162	2.982	94.905	3.020	-2.50
21. Maxillary height	57.514	2.973	57.378	2.895	0.20
22. Palatal plane	0.960	2.337	1.095	2.850	-0.22
23. Mandibular plane angle	13.757	2.391	16.865	2.715	-5.23**
24. Cranial deflection	28.743	2.332	28.446	2.502	0.53
25. Cranial length, anterior	59.216	3.203	54.432	2.438	7.21**
26. Posterior facial height	79.527	6.374	69.676	5.046	7.37**
27. Ramus position	78.770	3.388	79.946	3.259	-1.52
28. Porion location (TMJ)	41.987	2.914	39.095	2.522	4.56**
29. Mandibular arc	40.257	4.334	37.365	4.326	2.87**
30. Corpus length	74.905	2.882	70.743	2.997	6.09**

ตารางที่ 25 แสดงการทดสอบความแตกต่างของค่ามุมและระยะทางที่วัดจากส่วนต่าง ๆ ของใบหน้าและกะโหลกศีรษะระหว่างกลุ่มตัวอย่าง เพศชายและ เพศหญิงที่มีลักษณะใบหน้าแบบ Brachyfacial

** แสดงความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .01